YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

28 päivänä toukokuuta 1998 *

Asiassa C-62/97 P,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Julian Currall, jota avustaa asianajaja Denis Waelbroeck, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-33/95, Lozano Palacios vastaan komissio, 12.12.1996 antaman tuomion (Kok. H. 1996, s. II-1535) kumoamista,

vastapuolena:

Euroopan yhteisön komission virkamies **María Lidia Lozano Palacios,** kotipaikka Bryssel, edustajanaan asianajaja Jean-Noël Louis, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o fiduciaire Myson SARL, 30 rue de Cessange,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Ragnemalm sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn ja K. M. Ioannou (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Tesauro,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.1.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimeen 12.2.1997 jättämällään valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan sekä EHTY:n tuomioistuimen perussäännön ja Euratomin tuomioistuimen perussäännön vastaavien määräysten nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-33/95, Lozano Palacios vastaan komissio, 12.12.1996 antamaan tuomioon (Kok. H. 1996, s. II-1535; jäljempänä valituksenalainen tuomio) siltä osin kuin siinä katsottiin, että Lozano Palaciosilla oli oikeus Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) liitteessä VII olevan 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrättyyn asettautumiskorvaukseen vain sillä perusteella, että hänelle maksettiin ulkomaankorvausta.

Tosiseikat ja oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

2 Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, että Espanjan kansalainen Lozano Palacios oli Espanjan sosiaaliministeriön virkamies, kun hänet siirrettiin komission palvelukseen Brysseliin kahden vuoden pituiseksi ajaksi (1.5.1991—30.4.1993) komissiossa työskenteleviin kansallisiin asiantuntijoihin sovellettavasta järjestelmästä

26 päivänä heinäkuuta 1988 tehdyn komission päätöksen ETY/894/88 (jäljempänä END-järjestelmä) mukaisesti. Hänen palveluaikaansa komissiossa pidennettiin myöhemmin 15.2.1994 asti.

3 Espanjan sosiaaliministeriö maksoi edelleen Lozano Palaciosin palkan tämän työskennellessä komissiossa ja häneen sovellettiin Espanjan verolainsäädäntöä. Hänellä oli kuitenkin velvollisuus END-järjestelmän 7 artiklan 7 kohdan mukaisesti asua asemapaikassaan. Hän asui siis Brysselissä, josta hän oli vuokrannut asunnon.

4 Lozano Palacios kirjattiin kesäkuussa 1993 avoimen kilpailun KOM/A/757 perusteella laadittuun soveltuvien hakijoiden luetteloon. Hänet nimitettiin 10.3.1994 komission koeajalla olevaksi virkamieheksi ja hänen asemapaikakseen määrättiin 16.2.1994 lähtien Bryssel.

5 Komissio vahvisti 12.4.1994 Lozano Palaciosin palvelukseenotto- ja lähtöpaikkakunnaksi Brysselin ja jätti tästä syystä myöntämättä tälle henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevassa 5 artiklan 1 kohdassa määrätyn asettautumiskorvauksen ja samassa liitteessä olevassa 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa määrätyt matkakulukorvaukset, tässä liitteessä olevassa 9 artiklan 1 kohdassa määrätyt muuttokulut sekä siinä olevassa 10 artiklan 1 kohdassa määrätyn päivärahan. Sen sijaan hänelle myönnettiin henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevassa 4 artiklan 1 kohdassa määrätty ulkomaankorvaus.

6 Lozano Palacios valitti tästä päätöksestä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan perusteella. Hän vaati, että hänen palvelukseenottopaikkakunnakseen vahvistetaan Madrid, että paikaksi, johon hänellä on luontaiset siteet (liitteessä VII olevan 7 artiklan 3 kohta), vahvistetaan Albacete (Espanja), ja että hänelle näin ollen myönnetään asettautumiskorvaus, päiväraha sekä muutto- ja matkakulukorvaukset.

7 Komissio hylkäsi tämän valituksen 11.11.1994 tehdyllä nimenomaisella päätöksellä (jäljempänä valituksenalainen päätös).

8 Komissio oikaisi 12.4.1994 tehtyä päätöstä 7.2.1995 tehdyllä päätöksellä, vahvistaen Lozano Palaciosin lähtöpaikkakunnaksi taannehtivasti 16.2.1994 lähtien tämän vanhempien asuinpaikkakunnan Albaceten.

9 Lozano Palacios vakinaistettiin 16.11.1994 lähtien komission 8.12.1994 tekemällä päätöksellä.

10 Hän nosti 16.2.1995 riidanalaista päätöstä koskevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Valituksenalainen tuomio

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa tuomiossaan, että tullessaan komission palvelukseen Lozano Palaciosilla oli asunto ainoastaan Brysselissä. Se vahvisti näin riidanalaisen päätöksen, jossa hänen palvelukseenottopaikkakunnakseen oli vahvistettu Bryssel, ja hylkäsi Lozano Palaciosin esittämät päivärahan maksamista (valituksenalaisen tuomion 52—55 kohta) ja muutto- (valituksenalaisen tuomion 71 kohta) sekä matkakulujen korvaamista (valituksenalaisen tuomion 76 kohta) koskevat vaatimukset.

12 Sitä vastoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä kieltäydyttiin myöntämästä asianomaiselle henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevassa 5 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa määrättyä asettautumiskorvausta (valituksenalaisen tuomion 66 kohta). Tässä määräyksessä määrätään seuraavaa:

"1. Vakinaisella virkamiehellä, joka täyttää ulkomaankorvauksen saamisen edellytykset tai joka osoittaa joutuneensa vaihtamaan asuinpaikkaansa täyttääkseen henkilöstösääntöjen 20 artiklan velvoitteet, on oikeus asettautumiskorvaukseen, joka

on kotitalouslisään oikeutetun virkamiehen osalta kahden kuukauden peruspalkan suuruinen ja sellaisen virkamiehen osalta, jolla ei ole oikeutta tähän lisään, yhden kuukauden peruspalkan suuruinen.

— —

2. Samansuuruinen asettautumiskorvaus maksetaan uuden asemapaikan osoittamisen yhteydessä virkamiehelle, jonka on vaihdettava asuinpaikkaansa täyttääkseen henkilöstösääntöjen 20 artiklan velvoitteet.

3. Asettautumiskorvaus lasketaan sen siviilisäädyn ja palkan mukaan, joka virkamiehellä on joko vakinaistamispäivänä tai päivänä, jolloin uusi asemapaikka osoitetaan.

Asettautumiskorvaus maksetaan esitettäessä todisteet siitä, että virkamies — ja jos virkamiehellä on oikeus kotitalouslisään, myös hänen perheensä — on asettautunut asemapaikkaan.

— —"

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että jotta virkamiehellä olisi henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 5 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukainen oikeus asettautumiskorvaukseen, hänen on täytettävä jompikumpi seuraavista edellytyksistä: hänen on joko a) täytettävä ulkomaankorvauksen saamisen edellytykset tai b) osoitettava joutuneensa vaihtamaan asuinpaikkaansa täyttääkseen henkilöstösääntöjen 20 artiklan velvoitteet (valituksenalaisen tuomion 58 kohta).

14 Muistutettuaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asettautumiskorvauksella pyritään korvaamaan ne kulut, joita asianmukaisesti vakinaistetulle virkamiehelle aiheutuu siitä, että hänen on virkasuhteen muuttuessa väliaikaisesta vakinaiseksi asettauduttava toistaiseksi ja ehkä huomattavankin pitkäksi ajaksi pysyvästi asumaan asemapaikkaansa (asia 140/77, Verhaaf v. komissio, tuomio 9.11.1978, Kok. 1978, s. 2117, 18 kohta), ja todettuaan, että esillä olleessa asiassa asianomai-

selle maksettiin ulkomaankorvausta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lopuksi henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 5 artiklan 1 kohdan sanamuodosta seuraavan, että asianomaisella oli oikeus asettautumiskorvaukseen (valituksenalaisen tuomion 61, 63 ja 64 kohta).

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei hyväksynyt komission väitettä, jonka mukaan virkamiehen on tällaisen edun saadakseen osoitettava, että hänellä on ollut velvollisuus vaihtaa asuinpaikkaansa, sillä tästä seuraisi, että yhteisöjen lainsäätäjän tässä määräyksessä säätämät vaihtoehdot olisivat vain näennäisiä (valituksenalaisen tuomion 61 kohta).

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi myös komission väitteen, jonka mukaan asianomaisen on asettautumiskorvauksen saadakseen lisäksi osoitettava, että hänelle on aiheutunut "todellisia kuluja", todeten, että henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 5 artiklan 1 kohdassa määrätään kiinteämääräisestä etuudesta ja että asettauduttuaan asemapaikkaansa virkamiehellä ei ole velvollisuutta osoittaa, että hänelle on aiheutunut todellisia kuluja (valituksenalaisen tuomion 62 kohta).

Muutoksenhaku

17 Valituksessaan komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen tulkitessaan henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 5 artiklan 1 kohtaa, jossa määrätään asettautumiskorvauksen myöntämisedellytyksistä.

18 Komissio viittaa tältä osin siihen määräyskokonaisuuteen, johon tämä viimeksi mainittu määräys sisältyy, ja väittää, että henkilöstösääntöjen 71 artiklassa, jossa viitataan liitteeseen VII, määrätään, että "virkamiehellä on — — oikeus saada korvaus kuluista, joita hän osoittaa itselleen aiheutuneen hänen aloittaessaan

tehtävänsä — — ". Lisäksi henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevaan 3 jaksoon, joka on otsikoitu "Kulukorvaukset", sisältyy myös asettautumiskorvaus. Tästä seuraa, että tällä korvauksella pyritään muiden 3 jaksosta ilmenevien korvausten tavoin kattamaan tosiasiallisesti aiheutuneet tai mahdollisesti aiheutuvat kulut. Tämä on ainoa tulkinta, joka käy yhteen sen periaatteen, jonka mukaan perusteeton etu on palautettava, ja julkisten varojen asianmukaista hoitoa koskevan periaatteen kanssa.

19 Tätä tulkintaa tukee lisäksi asettautumiskorvauksen tarkoitus. Komissio väittää, että oikeuskäytännön mukaan tällä korvauksella pyritään "korvaamaan ne kulut, joita virkamiehelle vääjäämättä aiheutuu hänen asettuessaan asumaan uuteen ympäristöön toistaiseksi, mutta ehkä huomattavankin pitkäksi ajaksi" (em. asiassa Verhaaf v. komissio annettu tuomio). Lozano Palacios oli kuitenkin asettautunut asumaan Brysseliin jo lähes kolme vuotta ennen kuin hänet nimitettiin koeajalla olevaksi virkamieheksi, ja tästä syystä hän oli jo asettautunut asemapaikkaansa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

20 Kuten julkisasiamies on asiaankuuluvasti todennut ratkaisuehdotuksensa 13 kohdassa, henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 5 artiklan 1 kohdasta ilmenee selkeästi, että vakinaisella virkamiehellä, joka täyttää ulkomaankorvauksen saamisen edellytykset, on oikeus asettautumiskorvaukseen.

21 Näin ollen asettautumiskorvaus, joka on kiinteämääräinen ja jakamaton etuus, maksetaan automaattisesti vakinaiselle virkamiehelle sillä edellytyksellä, että

hänellä on oikeus ulkomaankorvaukseen ja että hänen on osoitettu asettautuneen asemapaikkaansa, eikä asianomaisella ole velvollisuutta osoittaa, että hänelle on aiheutunut todellisia kuluja. Tämä ilmenee myös kiistattomasti henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 5 artiklan 3 kohdasta.

22 Tätä tulkintaa tukee se, että asettautumiskorvauksella pyritään korvaamaan sellaisia vääjäämättömiä kuluja, joita asianomaiselle henkilölle syntyy, kun hänet vakinaistetaan hänen työskenneltyään ensin väliaikaisena, tavallisesti koeajalla olevana virkamiehenä, koska hänen on tällöin asettauduttava asumaan asemapaikkaansa toistaiseksi ja ehkä huomattavankin pitkäksi ajaksi. Tämä korvaus on maksettava riippumatta siitä, että vakinaistettu virkamies useimmiten asuu edelleen samassa paikassa kuin aikaisemmin. Tämä on myös syy siihen, että kun virkamies vakinaistetaan ja hänelle maksetaan asettautumiskorvaus, hänelle ei enää makseta mahdollista päivärahaa, jolla pyritään korvaamaan koeajalla olevan virkamiehen virkasuhteen väliaikaisuudesta aiheutuvia kuluja.

23 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että Lozano Palaciosille on maksettava asettautumiskorvaus. Valitus on tästä syystä hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota 118 artiklan perusteella sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Ragnemalm Kapteyn Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä toukokuuta 1998.

R. Grass H. Ragnemalm

kirjaaja neljännen jaoston puheenjohtaja